

Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Onderwerp Wetsvoorstel implementatie PSD2

Geachte heer/mevrouw,

Graag maakt de Stichting Bureau Krediet Registratie (BKR) van de gelegenheid gebruik om te reageren op de consultatie inzake het wetsvoorstel ter implementatie van Payment Service Directive 2 (PSD2) in de Nederlandse wet- en regelgeving.

BKR ziet bevestigd dat nieuwe aanbieders van betaalmiddelen en -diensten een rol zijn gaan spelen in de keten van het betalingsverkeer. Door de nieuwe richtlijn betalingsverkeer (PSD2) wordt de concurrentie in dit domein versterkt en versneld. PSD2 is primair gericht op de belangen van consumenten (lagere prijzen, innovatieve producten, veilige betalingen etc.). Zo regelt PSD2 onder andere:

- De maximale hoogte van interbancaire vergoedingen voor betalingstransacties met debitcards (betaalpassen) en creditcards;
- Toegang tot rekeninginformatie voor *rekeninginformatiediensten* (RID), als de rekeninghouder hier toestemming voor geeft, zodat ze die rekeninginformatie kunnen gebruiken voor (innovatieve) dienstverlening;
- Dat *betaalinitiatiediensten* (BID) via hun internet-toepassing betalingen kunnen doen in opdracht van een rekeninghouder bij een bank.

PSD2 bepaalt dat banken rekeninginformatie aan derde partijen beschikbaar moeten stellen en regelt de ontsluiting daarvan. Consumenten kunnen op die manier beter inzicht te krijgen in hun financiële situatie. Dat is wat BKR betreft op zich een goede ontwikkeling. BKR streeft immers als onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk een financieel gezonde wereld na. Innovatieve diensten voor consumenten om gemakkelijker overzicht en inzicht te krijgen in hun financiën dragen eraan bij om de financiën op verantwoorde wijze te beheren en problematische schuldsituaties te voorkomen.

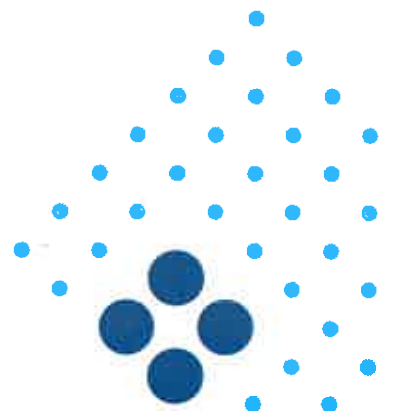
Dodewaardlaan 1
Postbus 6080
4000 HB Tiel
T 088 - 150 2400

www.bkr.nl

Bank
NL35ABNA0482873787
BIC ABNANL2A

Handelsregister
11009074

BTW-nummer
NL0011.02.072.B.01

Het is echter zeer belangrijk dat bij de verankering van de richtlijn in de Nederlandse wet- en regelgeving veel aandacht wordt geschonken aan het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruikscenario's met betrekking tot privacygevoelige (rekening)informatie van de consument.

Het is ongewenst dat de implementatie van PSD2 ertoe zou leiden dat consumentenbelangen worden geschaad in plaats van bevordert, waarmee het vertrouwen van de consument in de financiële sector op het spel wordt gezet.

Een veilige 'Access to the Account' (XS2A) voor verleners van BID en RID moet worden geborgd met behulp van een passend en vooral effectief risk framework teneinde misbruik van gegevens te voorkomen.

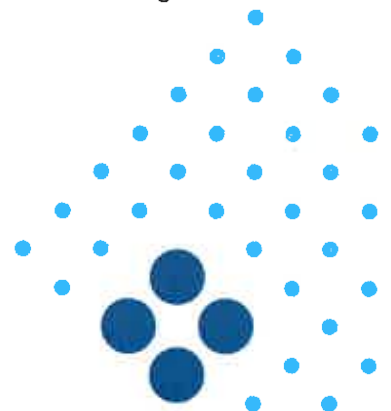
Mede onder invloed van privacy-affaires bij overheden en bedrijven en van voortschrijdende technologie zoals Big Data neemt het wantrouwen van burgers en consumenten jegens dataverwerkers toe. Dit is een onwenselijke situatie, omdat prudent gebruik van data juist veel potentiële voordelen biedt aan burger en consument, maar ook aan de samenleving als geheel. Denk aan schuldhulpverlening, efficiënte medische zorg en misdaadbestrijding. Daarom is het dringend noodzakelijk dat er maatschappelijk breed geaccepteerde normen worden geformuleerd voor informatieopslag, datadeling en transparantie in dezen. Als het erop aankomt dat het gebruik van (big) data de consument niet alleen helpt en ondersteunt, maar dat het gebruik van (big) data ook leidt tot stigmatisering, discriminatie en in het ergste geval zelfs uitsluiting, dan schiet het zijn doel voorbij.

BKR hanteert het Society Trusted Data principe. Het principe is gegrondvest op drie fundamenten: de herkomst van data is bekend, de eigenaar van de data, de consument/burger, heeft altijd inzicht in de data en het is duidelijk en transparant wie de data gebruikt, waarvoor, wanneer en op welke wijze. Nederland heeft met het op nationaal niveau verankeren van de PSD2-richtlijn de kans om het concept van Society Trusted Data daadkrachtig in de praktijk te brengen, ten bate van zowel professionele partijen, de consument en de samenleving als geheel.

Hierna geven wij aan welke elementen rondom PSD2, vanuit de gedachte van Society Trusted Data, in ieder geval zorgvuldige overweging en/of inrichting behoeven gericht op de bescherming van de consument en in lijn met de goedgekeurde Algemene verordening gegevensbescherming. Overigens zijn deze elementen niet bedoeld als een uitputtend overzicht van te treffen maatregelen.

Toestemming van de consument

De serviceproviders zijn voor de verrichting van hun diensten gebonden aan de toestemming van de consument. Het is de vraag of de consument steeds de impact van zijn beslissing om toestemming te geven, begrijpt en kan overzien. Uit het recent verschenen boek van Maurits Martijn en Dimitri Tokmetziz met de titel 'Je hebt wel iets te verbergen' blijkt overduidelijk dat de consument het belang van

privacybescherming veelal te laag inschat en al snel uitruilt op een financieel voordeel of gemak dat hem toekomt bij verlening van zijn toestemming. Bij de BID en zeker ten aanzien van de bedrijfsvoering van de RID is het uitermate belangrijk dat hoge eisen worden gesteld aan de inrichting van het toestemmingsvereiste. Het moet voor de consument bijvoorbeeld glashelder zijn waarvoor hij precies toestemming verleent, hoe lang zijn toestemming geldig is, hoe de toestemming eenvoudig en direct kan worden ingetrokken en wat dit concreet betekent voor de informatie die eerder onder toestemming is verkregen. En kan de toestemmingsvraag mede inhouden het doorspelen aan andere partijen en hoe kan de consument de betrouwbaarheid van deze diensten checken?

Verantwoordelijkheid

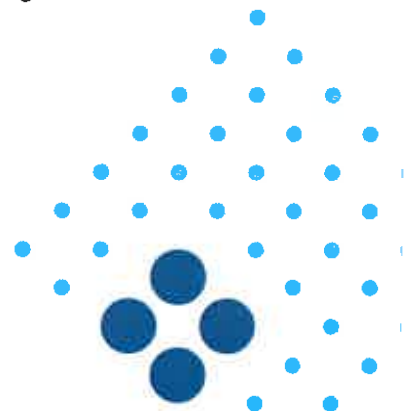
Naast de hiervoor uiteengezette vraag of een individuele consument de gevolgen van toestemming kan overzien, is het de vraag of we als samenleving de bescherming van consumenten helemaal bij de consument zelf neer willen leggen. Kunnen we die verantwoordelijkheid afschuiven omdat de consument nu eenmaal zelf toestemming heeft gegeven? Privacy is een individueel recht, maar beschermt ons niet alleen allemaal afzonderlijk. Privacy is van invloed op de hele samenleving en daarmee van maatschappelijk belang. Vragen die daarbij spelen zijn bijvoorbeeld: Worden consumenten straks beperkt in het aanbod of zelfs uitgesloten van bepaalde diensten, omdat ze hun rekeninginformatie niet willen delen? Kun je als je dat weigert nog wel een krediet of hypotheek krijgen? Worden er straks beslissingen over ons genomen op basis van een algoritme dat is losgelaten op de betaalinformatie? Heb je daar als consument inzicht in en kun je daar nog invloed op uitoefenen? Of kunnen we alleen straks nog ons gedrag aanpassen om ervoor te zorgen dat we een goede creditscore krijgen? Wie borgt het individuele klantbelang, aangezien scores altijd een weergave zijn van een groep? Wat betekent dit voor onze autonomie en onafhankelijkheid?

Reikwijdte van de informatie

Verder is het van belang dat duidelijke en vooral strakke grenzen worden gesteld aan de reikwijdte en de opzet van informatieanalyses en welke rekeninginformatie ten behoeve daarvan aan de RID toekomt.

Hergebruik van informatie

Ook moet worden voorkomen dat de rekeninginformatie of de (mede) daarop gebaseerde analyses op enigerlei wijze worden gebruikt voor een ander doel of een andere geadresseerde dan de rekeninghouder zelf. Welke garanties worden de consument op dit punt gegeven? Het absolute belang van borging van de zogeheten doelconformiteit blijkt met name als commerciële dataverkopers zich toegang weten te verschaffen tot de rekeninginformatie van de consument in de rol van serviceprovider, terwijl zij ook overige elkaar 'bijtende' profit diensten verrichten ten behoeve van vooral de zakelijke markt. Digitale reconstructie achteraf van (vermoed) misbruik van gegevens is complex en wellicht vaak niet (meer) mogelijk. Digitale sporen zijn, afhankelijk van de toegepaste methode en gebruikte expertise, moeilijk te volgen en vereisen bijzonder technologieën. Dat geldt zeker indien de rekeninginformatie door (internationale) gegevensbewerking haar oorspronkelijke vorm verliest, bijvoorbeeld wordt geblenderd met andersoortige informatie en daarna

slechts beschikbaar komt in een geheel, niet meer tot de brondata herleidbare, andere verschijningsvorm. Welke detectieve maatregelen worden er ontwikkeld in aanvulling op het voorkomen van misbruik van consumentgegevens?

Vergunningsvoorwaarden

Om actief te mogen zijn, moeten verleners van BID en RID in het bezit zijn van een toepasselijke vergunning. De vergunningsvoorwaarden worden in lagere regelgeving uitgewerkt en zijn geen onderdeel van de consultatie. Wij pleiten ervoor om in ieder geval bij elke aanvraag van elke vergunning, onderzoek te doen naar de aanvragende partij en hun business model waarbij zaken als transparantie ("why, how, what" zou openbaar moeten worden), privacy, reputatie en accountability aan de orde komen.

De BID of RID zal de consument als klant beschouwen, maar de vraag komt op of de consument voor (sommige) partijen niet de bron van informatie wordt waarvan afgetapt kan worden ten behoeve van een andere propositie. Denk bijvoorbeeld aan de advertentieverkoop door aanbieders van grote zoekmachines en social network providers of de doorverkoop van consumentgegevens aan commerciële datahandelaren.

Wij zijn ons ervan bewust dat wij met deze brief als reactie op uw consultatie mogelijk veel vragen oproepen. De noodzaak voor maatschappelijk geaccepteerde normen voor datadeling, informatieopslag en transparantie is echter hoog. Als initiatiefnemer voor de Coalitie Society Trusted Data nodigen wij overheden, publieke organisaties, belangenbehartigers, ondernemingen, wetenschappelijke instituten, werkgevers & werknemers en anderen uit om hun betrokkenheid te tonen door zich solidair te verklaren met de uitgangspunten van Society Trusted Data. Wij zijn tot een nadere toelichting graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Stichting Bureau Krediet Registratie

Mr Sjaak van Leeuwen CIPP
Compliance officer privacy en beleidsadviseur

